„ВОДОСНАБДЯВАНЕ И КАНАЛИЗАЦИЯ”-ЕООД-ГР.ПЕТРИЧ
2850 Петрич ул.”Оборище”№6 тел.0879947575 Булстат-101005019

СТАНОВИЩЕ

от инж. Ивайло Христов Управител на „ВиК“ ЕООД гр. Петрич

Относно: Проектозакон за ВиК, публикуван на сайта на МС на 10.06.2024 г.

УВАЖАЕМИ ДАМИ И ГОСПОДА,

Основните проблеми от предходните законопроекти са останали в същия вид. Останало е несъответствието с Конституцията на Република България, Закона за общинската собственост и не на последно място – противоречието с Европейските законови норми.

Последното от своя страна ни поставя в абсурдната ситуация – със проект на закон, в който са нарушени европейски закони, се опитваме да докажем „съответствие с изискванията на Националния план за възстановяване и устойчивост (НПВУ)“, имайки предвид, че същия План изисква спазване върховенството на Закона.

Да, проблема е налице, и той е, че в някои административни области не е извършено обединяване (консолидация), в тези области има общини които никога не са членували в Асоциацията по ВиК, а други са с приети решения на Общински съвет за прекратяване на членството им в тези Асоциации. **Но вместо да се проучат причините за този проблем и съответно да се отстранят чрез проекта на закон, те просто се** премълчават **и заобикалят, предлагайки не решение, а потъпкване на всякакви законови норми.**

Действието по принудително присъединяване на Общините, които не членуват в Асоциацията по ВиК е представяно „запазване на собствеността”, но по същество то е - Държавата в лицето на МРРБ (принципал на ВиК операторите на обособените територии на Асоциациите по ВиК) прави опит, пренебрегвайки всички законови норми, да се разпорежда с общинска собственост без произнасяне на нейния принципал – Общински съвет. С предложения законопроект се цели узаконяване на подобно безотговорно отношение към общинската собственост.

МРРБ не отчита, че в страната има общински ВиК дружества, които независимо от трудностите съумяват да осигурят условия за устойчиво развитие на сектора, включващ опазване на населението, съхраняване на водата като природен ресурс и опазване на околната среда. Това са дружества, които са доказали с годините своята ефективност и предлагат на потребителите качествени услуги на социално приемлива цена. Тези общини независимо, че години наред са лишени от европейско **финансиране, ежегодно влагат средства за поддръжка и развитие на мрежите, което подобрява услугата и намалява загубите на вода. Ето защо вливането в един неефективен ВиК оператор с лошо финансово състояние,**

предоставящ недобри услуги само ще намали качеството на живот в консолидиралите се общини. Също така принудителното окрупняване на общинските ВиК оператори накърнява правото на свобода и собственост на общините. **Лишава се компетентния орган - общинския съвет, от възможността пряко да упражнява своите правомощия в тази толкова приоритетна за местните власти сфера, която засяга живота, здравето и социално–битовите нужди на цялото население.**

- В **нарушение на чл.18, ал.4 от Конституцията на РБ,** със законопроекта фактически се установява държавен монопол във ВиК сектора. В чл.16, ал.3 се запазва положението държавата да има блокираща квота от 35% в общото събрание на асоциациите, което, освен напълно безпринципно (липсват критерии как се определя този процент), на практика елиминира общините при взимането на решения.

- Законопроектът, в горепосочените аспекти, е в противоречие на СТРАТЕГИЯТА ЗА ДЕЦЕНТРАЛИЗАЦИЯ 2016-2025г., в която се сочи: *„Добре работещите държави се характеризират с децентрализация, основана на принципа на субсидиарността, т.е. решенията се вземат на възможно най-близко до хората ниво. По този начин, децентрализацията е процес на предоставяне на общините отговорността за осъществяването на услуги, при което те имат необходимите ресурси и възможност за самостоятелно вземане на решение*".

- Статистиката също не е в полза на консолидацията на сектора. Повечето държавни ВиК оператори са с огромни задължения. В консолидираните територии не са усвоени никакви средства по договорената програма със Световната банка. Десетки държавни ВиК оператори са обявени в несъстоятелност. Опитът е доказал, че мега-структурите са тромави и неработещи. Непрекъснато в публичното пространство излизат сигнали от общини, които са присъединени към Асоциациите по ВиК и искат да излязат от там, недоволни. При учредяването на Асоциация по ВиК, във връзка с отпускане на средства за развитие на водния сектор, практиката показва, че обикновенно средствата отиват за областните центрове, а малките общини не получават почти нищо, от където произтича и тяхното недоволство, а цената е единна за цялата Асоциация по ВиК. На този фон общинските ВиК оператори показват по-добри финасови резултати, по - голяма гъвкавост и оперативност при предоставянето на услугата.

- Не на последно място – **нарушен е и чл. 140 от Конституцията на РБ,** съгласно който Общината има право на своя собственост, която използва в интерес на териториалната общност. Факт е, че предложения законопроект Общинския съвет е определен да се произнесе само в случаите когато:
  трябва да се определи друг представител на общината за участие в събранията на АВиК и да се определи мандата му; да се взимат решения за финансиране на ВиК системи публична общинска собственост; да се предоставят **безвъзмездно в полза на държавата** общински имоти.

Изложеното обосновава несъответствието с Конституцията на България на представения за обществено обсъждане проект на Закон за водоснабдяването и канализацията. В същия се установяват противоречия с реалната ситуация в сектора.

В същото време развитието на ВиК инфраструктурата се нуждае от практични и реално осъществими решения.

- Предложения законопроект **в нарушение на чл. 19 от Конституцията на РБ-** ***правото на свободна стопанска инициатива и свободна конкуренция***, предвижда на територията на една административна област, ВиК услугите да се извършват само от един оператор. Така се нарушават правилата за конкуренция. Ограничава се и се контролира пазара на водоснабдяване за обособената територия в противоречие с чл.101 т.1 буква „б“ от Договора за функционирането на ЕС. Съгласно чл.106 от ДФЕС забраните на чл.101 и чл.102 се отнасят и за публични предприятия и предприятия, на които държавите членки са предоставили специални или изключителни права.
- С оглед въвеждане на равнопоставеност между общинската и държавната собственост, предлагам следните конкретни промени в така предложения проект на закона, както следва:
- Чл. 44. (1) ВиК оператор е капиталово търговско дружество **или обединение – ДЗЗД,** на което е възложено стопанисването, поддържането и експлоатацията на ВиК системите, публична собственост и предоставянето на ВиК услугите срещу заплащане в границите на една обособена територия.
- (2) ВиК оператор може да бъде търговско дружество, образувано/учредено по реда на Търговския закон **или обединение – ДЗЗД,** което:
- 1. е с основен предмет на дейност експлоатация на ВиК системи и предоставяне на ВиК услуги**, а при ДЗЗД – условието важи за всеки участник в обединението;**
- 2. има регистриран капитал не по-малко от 100 000 лева, **а при ДЗЗД – условието важи за всеки участник в обединението;**
- 3. притежава финансови и технически възможности, включително организационна структура и персонал за изпълнение на нормативните изисквания за осъществяване на дейността по т. 1, **, а при ДЗЗД – условието важи за всеки участник в обединението;**
- 4. е публично предприятие по смисъла на Закона за публичните предприятия или **е обединение от публични предприятия – ДЗЗД**.
- Чл.45. Не може да бъде ВиК оператор дружество:
- 1. спрямо което е открито производство по несъстоятелност или което е обявено в несъстоятелност**, а при ДЗЗД – условието важи за всеки участник в обединението;**
- 2. което е в ликвидация**, а при ДЗЗД – условието важи за всеки участник в обединението;**
- 3. което е с прекратен по негова вина договор за същата дейност и не е изтекъл срок от 2 години от влизането в сила на прекратяването**, а при ДЗЗД – условието важи за всеки участник в обединението;**

- 4. което не отговаря на изисквания на действащото законодателство, приложими към дейността, **а при ДЗЗД – условието важи за всеки участник в обединението**;
- 5. което има публични задължения, с изключение на задълженията по невлезли в сила актове, както и разсрочени, отсрочени или обезпечени задължения, **а при ДЗЗД – условието важи за всеки участник в обединението**;
- Чл. 46. ВиК операторите осъществяват дейностите по чл. 44, ал.1 въз основа на договор за възлагане по чл.50, сключен с асоциацията по ВиК за обособената територия.
- В новия проект на ЗВиК е направена корекция относно определяне на изискванията към ВиК операторите с наредба на Министъра на регионалното развитие и благоустройството.
- Предлагаме чл. 44а:
- Изискванията към ВиК операторите, минималните професионални и квалификационни изисквания към техния персонал, както и условията и реда за обучението му се определят с наредба на министъра на регионалното развитие и благоустройството. **Със същата наредба се определят основните изисквания и процедури при сключване на договора за образуване на обединение по ЗЗД, както и реда за одобряване от принципалите на съответните Дружества включени в Обединението (ДЗЗД) – Общински съвет и МРРБ.**
- Предлагаме и следните промени в Преходните и заключителни разпоредби на проекта за закон:
- **§ 7.** (1) Асоциациите по ВиК по чл. 198в от ЗВ продължават дейността си като асоциации по чл. 13 до чл. 19 от този закон. Сключените от тях договори с ВиК операторите **в административните области, в които е извършено обединяване (консолидация) на общините,** запазват действието си за срока, за който са сключени и се привеждат в съответствие с този закон в 3 месечен срок от влизането му в сила.
- **(2) В административните области, в които не е извършено обединяване (консолидация) на общините, сключените договори от Асоциациите по ВиК с ВиК операторите се прекратяват на основание *чл. 17.1, VII. „във всички останали случаи, предвидени в действащото право“* от тези договори. В тези административни области се извършва ново договаряне с оператор – ДЗЗД, обединение от ВиК операторите – държавни и общински дружества, действащи до момента на територията на съответната област.**
- (3) Съществуващите към датата на влизане в сила на този закон ВиК системи – публична собственост на държавата и на общините, разположени на територията на съответната област, се управляват от асоциациите по ВиК по силата на този закон.

Видно от изпратените преди това становища и тяхното неглижиране смятаме,че ще бъдем изправени пред това да бъдат организирани протестни

действия,които ще включват блокиране на пътища,протест пред МРРБ и повдигане на темата пред медиите,както и всички заинтересовани страни.

В заключение считам, че в този проект на закон прозират користни цели, като чрез окрупняване на сектора да бъде ликвидирана възможността на общините за свободна инициатива, посредством което да не бъде допусната възможност за сравнение на качеството на ВиК услугата предоставяна от ВиК дружество, собственост на община и услугата предоставена от ВиК асоциацията посредством нейния оператор.

С УВАЖЕНИЕ,

Ivaylo Tomov Hristov

Digitally signed by Ivaylo Tomov Hristov
Date: 2024.07.04 10:05:44 +03'00'

Инж.ИВАЙЛО ХРИСТОВ
УПРАВИТЕЛ НА „ВиК“ ЕООД ПЕТРИЧ